Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС: HEnderson 4-1016

РІК LX. Ч. 308. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 18-го ЛИСТОПАДА 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 308. JERSEY CITY and NEW YORK. TUESDAY, NOVEMBER 18, 1952. VOL. LX

УРЯДОВО ОПОВІЩУЮТЬ ПРО УСПІШНІ ДОСВІДИ З ВОДНЕВОЮ БОМБОЮ

Вашингтон. — Комісія Атомової Сили подала до публічного відома, що відбулися успішні досвіди з водневою бомбою на відокремленім пробнім обширі коло острова Еніветок на Тихому океані. В оповістці сказано, що науковці вдоволені вислідом. Хоч комісія не сказала цього в багатьох словах, одначе з того, що сказане, стає ясне, що американські винахідники доконали вибуху першої водневої бомби. З оповістки можна заключати, що відбулося кілька дослідів. Оповістку проголосив у неділю в год. 5:30 ввечір голова Комісії Атомової Сили, Ґордон Дін представникам радієвих і пресових бюр, а в ній сказано між ін.:

„Об'єднана Досвідна Сила 132, що діє для департаменту оборони і для Комісії Атомової Сили Злучених Держав, викінчила третю серію розвитку зброї коло атолю Еніветок в околиці островів Маршала. Подібно, як досвіди коло островів Ґрінґавс з 1951 р., остання серія була призначена для посунення вперед розвитку різнородних типів зброї. Згідно з оповісткою президента з 31 січня 1950 р. програма проб охоплювала досвіди, що стосуються розшуків у справі термоядрової зброї.

Наукові урядовці для досвідів висловили вдоволення з їхніх вислідів... З уваги на загрозу для світового миру і з уваги на недостачу заряджень для контролі зброєнь, Злучені Держави мусять продовжувати студії з метою розгорнення цієї велитенської сили для продуктивних цілей людства".

Згадка про президентську оповістку з 31 січня 1950 р. стосується до розпорядження президента для комісії, щоб вона зайнялася розшуками над термоядровими родами зброї, або „так званої водневої бомби, чи там над-бомби". При оголошенні оповістки голова комісії заявив, що свідки, які розголосили вістку про досвіди з воєдневою бомбою, можуть бути покликані до відповідальности. Люди, що стоять близько до членів комісії, кажуть, що „сталося щось нове коло Еніветок". У Шікаґо д-р Гаролд Юрі що дістав нагороду Нобела і був головною особою при розвитку атомової бомби під час війни, заявив, що на підставі оповістки Комісії Атомової Сили він вірить, що Злучені Держави перевели успішний вибух першої водневої бомби. „Це звучить як урядова мова про успішний досвід з водненою бомбою", сказав він після перечитання урядової оповістки.

Опис вибуху водневої бомби.

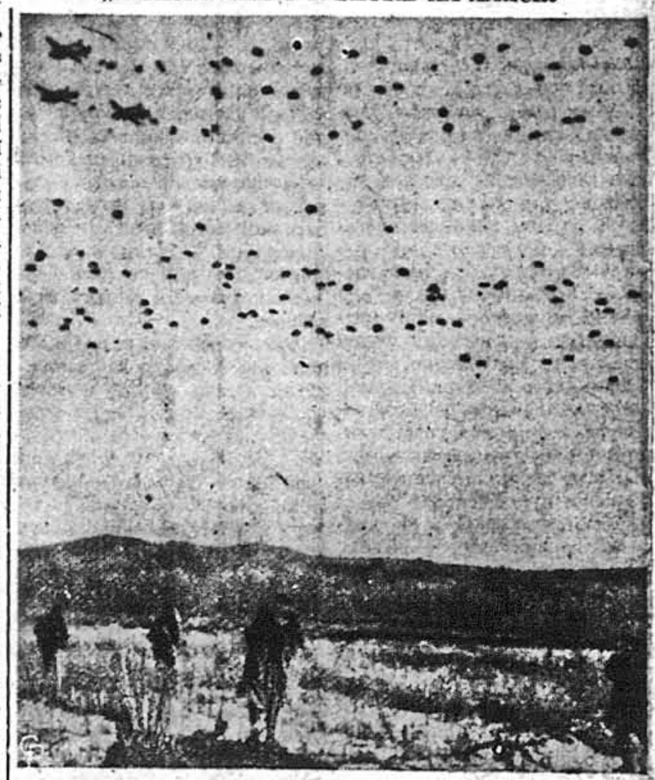
Згідно з донесеннями кількох свідків, що були присутні при вибуху водневої бомби і написали свої спостереження в листах до приватних осіб, звідки пізніш вони продісталися до газет, приготування до вибуху робила команда фльоти. Моряки оповідають, що „бомбу" перевезено до Сан Франсіско під суворою сторожею, де її навантажено на воєнний корабель і приміщено в окремій переділці. Переділку занютовано, обведено важкими ланцюхами. На кораблі їхали аґенти Федерального Слідчого Бюра й інші цивільні особи. Була хвилина жаху, коли якийсь підводний човен виринув зпід води, одначе незабаром провірено, що це не було вороже судно.

Корабель завіз „бомбу" просто до острова, мабуть до атолю, у віддалі 30—35 миль від Еніветок. Атоль мав довжину біля три милі і ширину на чверть милі. Кораблі Досвідної Сили розміщені у віддалі коло 30 миль. Вибух відбувся 1 листопада в год. 7.15 ранку, за часом на Еніветок. На кораблях повбирали люди охоронні одяги і дістали вказівки відвернутися плечима до острова на десять мінут перед вибухом. Шість секунд після точного часу вибуху ще панувала повна повчанка, не було жадного руху ані ясности на небі.

Перші познаки вибуху прийшли для людей на кораблях в формі ясности, у десять разів сильнішої ніж сонце, після чого їхні плечі відчули хвилю горячі. Хоч люди були відвернені від світла, заслонивши ще руками темні окуляри на своїх очах, то осліплюючого світла не можна було стримати. Одну секунду після „зеро-часу" люди почали відвертатися передом до вибуху. Вони ледве могли вірити своїм очам в те, що ділялося. Здавалося, що увесь світ загорівся. Полумінь, шириною двох миль, вибухав п'ять миль вгору. Це тривало біля 7.2 секунди. Опісля вони побачили тисячі тонн землі, що вилітала просто до неба. Двадцять хвилин після вибуху, почала творитися хмара.

Найменше три свідки стверджують, що коралевий остров („атол"), на якому вибухла бомба, щез цілком після вибуху. Один свідок описує це такими словами: „Біля 15 хвилин після часу, призначеного для вибуху, остров почав горіти, видаючи ясне червоне світло. Він горів якихсь шість годин. Під час того остров малів, — доки не щез цілком. Впродовж шости годин, остров, на якому колись росли пальми й кокосові горіхи, був пустий. Остров, широтою однієї милі, щез цілком".

„ІНВАЗІЯ" ПАРАШУТИСТІВ НА АЛЯСКУ

В теперішній оборонній підготовці простори Аляски набирають щораз більшого значення. У зв'язку з цим там відбулися воєнні вправи, включно з масовою висадкою парашутистів з 503-го полку парашутистів.

Чотири тяжкі катастрофи військових літаків

В останніх днях повідомлено про чотири великі літунські катастрофи, у яких, правдоподібно, знайшли смерть 90 осіб. Дві з тих катастроф трапились над обширом Аляски, де тепер відбуваються широко закроєні військові вправи. Найсвіжіша катастрофа, — це зникнення могутнього військового літака „С—119", на якому знаходилось двадцять осіб і що зникнув під час лету з літунської бази Ельмендорф до острова Кодіяк. На літаку, окрім п'яти осіб залоги, знаходилось 14 вояків, що їх частини перебувають тепер на Алясці та 1 член літунських сил. Загинулий літак нормально перебуває в Маямі на Флориді, — але тепер знаходиться в Алясці, у зв'язку з „операцією Вормвінд", — маневрами літунства, що спрямовані на оборону Аляски. Незадовго перед тим, у центральній Алясці загинув інший „повітряний вагон", що пролітав над горами Срібного трону. На ньому знаходилося дев'ятнадцять осіб, що також напевно загинули, хоч ще й досі не відшукали їхніх тіл. Третя і четверта катастрофи відбулися в Кореї. Жертвою однієї з них впав також „повітряний вагон" „С—119", з сорока чотирма особами, що розбився в горах, у вісімнадцятьох милях на схід від Сеулу. Іншим був літак „С—46" з 18 особами, що впав у море на східньому побережжі Кореї. Хоч катастрофа трапилась біля самого берега, то одначе вдалося вирятувати лише сім осіб, при чому, в рятунковій акції брали участь гелікоптери.

Сумніваються щодо двопартійної системи в південних стейтах

Ню Орлінс. — Одинадцять губернаторів південних стейтів, між ними два таких, що занехали традицію віддати свій голос на демократичного кандидата й пішли за ген. Двайтом Д. Айзенгавером, легковажно віднеслися до погляду, що в їхніх стейтах можна ввести двопартійну систему. Тільки дванадцятий південний губернатор, а саме Теодор Р. МекКалвін з Меріленду, заявив, що двопартійна система вже прийнялася в цій околиці. Думку південних губернаторів помістила преса на підставі розмов з ними перед їхньою конференцією, заповідженою на понеділок.

Повідь зголошень на посади під Республіканською адміністрацією

Ню Йорк. — Вибраний президент, Двайт Д. Айзенгавер, матиме важке завдання, коли після своєї зустрічі з президентом Труманом у Вашинґтоні у вівторок приїде до своєї квартири, приміщеної в готелі Комодор. Сюди наплине ціла повідь зголошень і прохань про посади під час урядування нової адміністрації. З уваги на це, ген. Айзенгавер наказав відкрити спеціяльну секцію особистих справ при головній квартирі, призначуючи для їх полагоджування Герберта Бравнела, кол. республіканського краєвого предсідника, який був близьким дорадником генерала під час виборчої кампанії. Після приїзду з Вашинґтону Айзенгавер відбуде конференції з сен. Робертом А. Тефтом, сен. Стайлсом Бріджесом і конґресменом Джозефом В. Мартіном, які стануть у проводі республіканців в Конґресі.

КАТОЛИЦЬКИЙ ЄПИСКОПАТ ПРО БЕЗРЕЛІҐІЙНІСТЬ В ШКОЛАХ

Вашингтон. — Католицький єпископат Злучених Держав оприлюднив своє глибоке стурбування з приводу, як він висловлюється, змагання відлучити релігію від виховання в школах. У посланні, проголошенім після річного зібрання єпископів, висловлено побоювання, що безрелігійність сприймається як засаду життя в Америці. Єпископи назвали такий стан небезпекою, кажучи між ін.:

„Справжня небезпека для нашої країни не походить від поділу, що може прийти від релігійного виховання або віри. Вона приходить радше з загрози розкладу нашого суспільного життя в наслідок послаблення релігії, як будучої сили. З послабленням релігійного вірування зріст розводів і розклад в родинах перемінився в красвий скандал. З розбиттям родини проступки серед молоді зросли до жахливих розмірів. Вслід за послабленням релігії прийшло послаблення моральних засад, а це виявилося в публічнім зіпсутті. В наслідок того приходить з черги загроза втрати всякої пошани для права й публічного авторитету.

„Безпосередня загроза для нашої країни приходить не як наслідок релігійного поділу, але як наслідок безрелігійного суспільного зіпсуття. Правдиво бо релігійна людина це така, що зберігає як цінні скарби всі ті ідеали, які релігія допомагала розбудувати в цій нації. Для людини, якій бракує релігійної віри, вкінці не залишиться ніщо святе, ніщо таке, що його варто зберігати. Саме в цьому напрямку йде справжня небезпека для нашої країни". — Послання єпископату кінчиться висловом Святого Письма: „Зрозумійте правду, а правда вас освободить" і твердженням, що „християнство стоїть за волю, бо християнство — це правда". Під посланням підписані кардинали: Едвард Муні з Дітройту, Селюел Стріч з Шікаґо і Франсіс Спелман з Ню Йорку, а теж п'ять архиєпископів і чотири єпископи.

Президент Труман, з нагоди закладення наріжного каменя нової жидівської синагоги, проголосив комунікат про потребу боротьби з фанатизмом, признаючи, що поглиблення релігійної віри „це суттєва справа для нашого добробуту, як нації". Він закликав релігійних провідників, щоб „станули разом проти вибуху фанатизму". — „Якщо ми легковажимо духові підстави нашого народження як нації, то ми робимо це з небезпекою для себе самих. Треба було віри в Бога, щоб здобути наші вольності. Ми потребуватимемо цієї віри сьогодні, якщо маємо втримати ці вольності з уваги на жахливу загрозу тоталітарности й війни" — міркував Труман.

ПРЕДСТАВНИК У.Н.РАДИ ПРОТИ СПЕКУЛЯЦІЙ УКРАЇНСЬКОЮ СУВЕРЕННІСТЮ

ІНЖ. О. БОЙДУНИК НА ВІЧУ В НЮ ЙОРКУ З'ЯСУВАВ СТАНОВИЩЕ У.Н.РАДИ ДО АКТУАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ

Ню Йорк. — Український нарід ясно і недвозначно самовизначився в 1917-1920 рр. і він, ані його Державний Центр на вигнанні ніколи не погодяться на жадну спекуляцію, що могла б ставити в сумнів це самовизначення і суверенність українського народу в своїй народоправній державі — твердив представник Української Національної Ради та член Проводу Організації Українських Націоналістів з Европи, інж. Осип Бойдуник, під час свого чергового виступу на вічу в Ню Йорку в неділю 16-го листопада. Своє твердження проти спекуляції українською суверенністю інж. Бойдуник зв'язував з відомою акцією Американського Комітету для Визволення Народів Росії та Координаційного Центру Антибольшевицької Боротьби в Европі. Згідно з твердженням п. Бойдуника, вже сама назва Американського Комітету, як і статут Координаційного Центру виключають можливість української співпраці з ними, бо ставлять в сумнів українське національно-державне самовизначення.

Віче, на якому промовляв інж. О. Бойдуник, відбулося в залі школи Вашинґтона Ірвінґа старанням Окружної Управи ОДВУ та згуртувало кількасот осіб. Вічем проводив інж. Є. Новицький. Темою доповіді інж. О. Бойдуника був: „Сучасний стан українських визвольних змагань" на рідних землях та на еміґрації. Доповідач підкреслював, що в Україні діє Українська Повстанська Армія, як збройне рам'я українського народу, з власним головним командуванням, на чолі якого став, після смерти сл. п. ген. Чупринки-Шухевича, полк. Василь Коваль. УПА рекрутується з усіх прошарків українського народу і жадна група чи партія не має права монополізувати цеї боротьби для своїх партійних цілей. Крім УПА діє в Україні революційне підпілля, зглядно два паралельні підпільні резистанси, керовані Організацією Українських Націоналістів та Організацією Українських Націоналістів - Революціонерів. Промовець твердив, що до 1949-го року ОУН (під проводом полк. А. Мельника) вислала в Україну 74 курієри для зв'язку, але з них дійшло тільки 32, бо інші згинули в дорозі, або вже в Україні. Говорячи про українську еміґрацію та Державний Центр, зглядно відповідаючи опісля на запити в цій справі, п. Бойдуник твердив, що УНРада не перерішує майбутнього державного ладу в Україні та що вона сама підпорядкувалася б кожному вільному урядові України на рідних землях, — якщо б тільки такий повстав з волі народу. На запит про існування Української Головної Визвольної Ради в Україні, інж. Бойдуник відповів, що цього він не може ані потвердити, ані заперечити, бо не знає, натомість відомо йому, що на еміґрації існує Закордонне Представництво УГВР. Доповідач висловив багато надії на повну консолідацію всіх українських політичних сил на еміґрації.

Із вибором президента Айзенгавера зросли надії на мир на Далекому Сході

Тель Авів, Ізраїль. — Дипломати думають, що новий президент ЗДА Двайт Д. Айзенгавер зможе легко причинитися до замирення на Середньому Сході між Ізраїлем та арабськими державами, бо араби не вважають його таким однобічним приятелем жидів, яким є президент Труман. Надіються, що першим піде на мирні переговори прем'єр Єгипту Наґіб, де живуть 250,000 арабських утікачів, із усіх 750,000 — 1,000,000 арабів, що під час війни залишили Палестину. Арабські втікачі знають, що тільки мала частина з них з може повернутися додому, і вони радо зачали б улаштовуватися на нових місцях, якби дістали подібну винагороду, яку дістали жиди від Німеччини за насильства націстів. Гадають, що арабські країни згідні будуть прийняти арабських утікачів, якщо дістануть деякі концесії. Ізраїль згодився б дати відшкодування арабам за їхнє залишене майно, коли б дістав довгу позичку на ту ціль від Об'єднаних Націй або ЗДА. Дипломати знають, що ця справа замирення не така то вже легка, але обидві сторони здають собі справу з того, що теперішній воєнний стан приносить багато шкоди і жидам і арабам.

Дипломатична перемога Еспанії в справі Танжеру

Танжер. — Еспанія віднесла дипломатичну перемогу в спорі за Танжер, бо її знову допущено до виконування більшої влади на цій території, що знаходиться під міжнародною управою. Представники вісьмох держав (Англії, Бельгії, Франції, Італії, Голляндії, Портуґалії, ЗДА і Еспанії) привернули Еспанії ті самі права в Танжері, які вона мала там на основі статуту з 1928 р., які їй були відібрали 1945 року за те, що вона сприяла державам осі. Еспанська преса пише про велику дипломатичну перемогу, бо Еспанія знову матиме контроль над поліцією в Танжері та над протишпигунською розвідкою. — Владу над Міжнародною Зоною в Танжері виконують представники окремих держав, тільки Еспанія не мала там впливів від 1945 року.

Ген. Ванденберґ відвідав маршала Чіянґ-Кай-ші

Таіпеі, Формоза. — Ген. Гойт С. Ванденберґ, шеф штабу американської авіяції, відвідав маршала Чінґ-Кай-ші та відбув з ним довшу розмову. Після конференції ген. Ванденберґ заявив кореспондентам, що Америка продовжуватиме і приспішить свою допомогу національно-китайській авіяції.

Ред. І. Кедрин пропонує „скоротити польський фронт"

Ню Йорк. — Минулої суботи, 15-го листопада, ред. Іван Кедрин виголосив, з рамени Союзу Українських Національних Демократів, доповідь про „скорочення українських фронтів", пропонуючи конкретно „скоротити" українсько-польський фронт, що має великі можливості, бо лежить в інтересі обидвох народів, українського і польського, поневолених тим самим російським ворогом. Доповідач не дав конкретних пропозицій як той фронт скоротити, видвигаючи та виправдуючи саму тільки теоретичну тезу, чи — як підкреслювано в дискусії — гіпотезу. В доповіді ред. Кедрин видвигнув низку інтересних думок щодо самої політики, її теорії і практики. — Доповідь відбулася в залі Літературно-Мистецького Клюбу в приявності кількадесятьох осіб.

ПАРТІЯ МАРШАЛА ПАПАҐОСА ВИГРАЛА ВИБОРИ В ГРЕЦІЇ

Атени, Греція. — В неділю 16-го листопада в Греції відбулися краєві вибори до парляменту, в яких віднесло велику перемогу „Грецьке Об'єднання", очолюване маршалом Олександром Папаґосом. „Грецьке Об'єднання" — це консервативна партія, створена маршалом Папаґосом заледви рік тому. У виборах ця нова партія здобула щонайменше дві третині голосів і, згідно з дотеперішніми підрахунками, матиме в новому парляменті 227 послів на всіх 300. Вибори відбулися вже на підставі нового виборчого закону, який, між іншим, — встановляє рішення звичайною більшістю голосів. Вислід виборів запевняє маршалові Папаґосові та його Об'єднанню владу на найближчих чотири роки, а величезна більшість в парляменті дає нагоду для переведення стабілізації в країні, якої не було ще від закінчення другої світової війни. Сам маршал Папаґос є національним героєм і символом грецького спротиву проти держав осі під час війни. Маршала Папаґоса підтримували у виборах З'єдинені Держави Америки і у Вашинґтоні не скривають свого вдоволення з його перемоги. Головним опонентом Папаґоса і його Об'єднання у виборах була коаліція центральних партій, очолювана дотеперішнім прем'єром Ніколясом Плястірасом, який тепер втратив навіть свій парляментарний пост, бо у виборах в його окрузі його переміг кандидат Об'єднання. Негайно після повідомлення про вислід виборів в понеділок рано маршал Папаґос проголосив окреме звернення до народу, закликаючи його продовжувати свої нормальні заняття та здержатись від святкувань виборчої перемоги. В своїй заяві маршал Папаґос обіцяє народові „виграти битву за мир", стверджуючи, що „нова доба, яка почалася сьогодні вночі, повинна бути добою конструктивної праці; Греція знову відповіла на заклик вільних націй, які борються за волю і демократію". Вже наперед заповідається низку драстичних реформ грецького нового уряду. Перемога Папаґоса повинна б теж серіозно скріпити позицію Греції в організації західної колективної безпеки і оборони. Маршал Папаґос має 70 років.

Аліянтська авіяція в Кореї знищила комуністичну електростанцію

Токіо. — Сильні з'єднання аліянтської авіяції в Кореї виконали вчора налет на комуністичну гідравлічну електростанцію на південний захід від Тонґчон над Японським морем в Північній Кореї, в результаті якого станція була майже цілком знищена. На наземному фронті приходило до спорадичних боїв між меншими відділами. Сніг і морози причинились в деякій мірі до того, що акція на фронтах дещо втратила на своїй дотеперішній силі.

Швидка розбудова аліянтської оборони в Европі

Париж, Франція. — Очолюване ген. Риджвеєм головне командування збройних сил Організації Північно-Атлантійського Пакту (НАТО) в Европі швидкими темпами розбудовує та поліпшує західну оборонну підготовку. До цеї акції треба зарахувати теж розбудову оборонної сітки, що сягає від Норвеґії на півночі до Туреччини на сході. В обставинах модерної війни, з ракетовими літаками, морськими збройними силами, керованими зі землі ракетами, танковими формаціями тощо, електронічна комунікаційна сітка є, образово кажучи, нервною системою европейської оборони. Розбудова цієї комунікаційної сітки, що має шість головних ліній, сполучує головну квартиру ген. Ріджвея з усіми вітальними форпостами аліянтської оборони та запевняє швидше і кожночасне порозуміння в оборонних справах. Розбудова та вдосконалення комунікаційної сітки та комунікаційних можливостей поважно збільшує і загальні оборонні можливості.

Амбасада ЗДА остерігає своїх громадян перед службою в армії Ізраїля

Тель Авів, Ізраїль. — Амбасада ЗДА в Ізраїлі остерігала тих усіх жидів-громадян ЗДА, що вони втратять громадянство ЗДА, якщо далі служитимуть в армії Ізраїля, бо з днем 24. грудня обов'язуватиме іміґраційний закон МекКаррана, який не дозволяє американським громадянам служити в чужих арміях. Досі американські закони не дозволяли служити в чужих арміях тільки тим своїм громадянам, що складали присягу чужим державам. Ізраїльський закордонний міністер просив свого амбасадора до Вашингтону, щоб він виставився окремі посвідки для дозволу жидам ЗДА і далі служити в армії Ізраїля, але американська амбасада в Тель Авів подала до відома, що вона має інформації про те, що секретарі стейту і оборони ЗДА не думають видавати подібні посвідки.

НІМЕЧЧИНА ВШАНОВУЄ ПАМ'ЯТЬ ВБИТИХ У СВІТОВИХ ВІЙНАХ

Бонн, Німеччина. — Західна Німеччина в неділю 16-го листопада вперше після закінчення другої світової війни вшанувала пам'ять убитих під час першої і другої світової війни та тих усіх жертв, що згинули в концентраційних таборах від 1933 до 1945 року. Канцлер Конрад Аденауер заявив, що „всі сумують та находяться в горю". Президент держави Теодор Гойс промовляв в парляменті, в якому — крім послів були присутні закордонні місії та члени Високої Союзної Комісії, і взивав до закінчення ненависти між народами. Він заявив, що один „хоробрий вояк пригадав йому, що крім німецьких матерів плачуть і матері тих народів, що воювали проти Німеччини". Грали твори Бетговена, Ґлюка та військову пісню „Я мав товариша". Президент вказав також на те, що на одному німецькому цвинтарі є напис: „Наші жертви — це наш обов'язок: — мир". Оцінюють, що жертви з II. світової війни разом із убитими в концентраційних таборах, виносять 7,000,000. — Підчас І. світової війни німці мали 1,770,000 вбитими. З малими вимками на тих святкуваннях було більше смутку, як згадок про славу, і тільки рідко проявлялася німецька гордість із перемог у тих війнах.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage privided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СМЕРТЬ РОБІТНИЧОГО ПРОВІДНИКА

Минулого четверга поховали колишнього бідного іміґранта з Шотляндії, що маючи 9 років уже працював у вугільній шахті, а в шіснадцятім році прибув до ЗДА і почав працювати в Пенсилвенії як вуглекоп.

Це Филип Моррей, що помер нагло в 66 році життя як голова Конгресу Індустріяльних Організацій, другої по Американській Федерації Праці найсильнішої робітничої організації. Ще день перед смертю промовляв він на бенкеті в Сан Франсіско до представників західної округи Юнайтед Стілворкерс оф Америка, дуже впливової юнії, яку він зорганізував та очолював. Говорячи про здобутки робітництва, він зарахував до нових вимог таке: „Робітництво буде домагатись тепер очищення міст від нетрів, більше мешкальних домів, більше телевізійних апаратів по хатах, більше шкіл, щораз більше кращих ліків та більше усього такого, що уприємнює життя. Такий є шлях, намічений американським народом".

До якого значення доходить в Америці робітничий провідник, пізнати хоч би по заявах самого президента держави і високих урядовців, як теж по заявах президентів найбільших промислових підприємств, що висказали свій жаль з приводу смерти Моррея. Дуже замітні й похвали „капіталістичної" преси. Вона навіть пригадала, що в 1944 році Моррей зажадав від Конгресу Індустріяльних Організацій зобов'язання не виходити в ніяких обставинах на страйк, бо „як країна в війні, то її інтерес мусить бути на першому місці". Знов президенти підприємств, з якими Моррей зводив часто важку боротьбу за кращі умовини праці, згадують його як „великого робітничого провідника" та їхнього „приятеля" і „християнського джентлмена". Подібне подибуємо і в часописах, що часто поборювали Моррея. Вони тепер написали, що „шанують його як доброго американця, що вміло й твердо обстоював права тих, яким служив", що „льояльно служив робітникам, але й пам'ятав за загальне добро країни", виминаючи крайності, а це не було легко. Ще додамо, що в похороні Моррея взяли участь репрезентанти президента Трумана та уряду. Між присутніми були і представники капіталістичного світу, яких він не раз поборював. Що були робітничі представники з цілої країни, про це вже й не згадуємо, бо воно зрозуміле. Це ж прощали того, що перший почав організувати вуглекопів в юнії, а теж і робітників у сталеварнях! Католицький єпископ з Гренд Репідс, віддаючи останню прислугу, прощав „велику і добру людину", яка вчинила багато добра, з яким стає перед престолом Всевишнього.

Багато похвал можна б ще навести, на які Моррей заслужив і до яких прилучується також і українське робітництво в Америці. Проте треба згадати ще теж і про інші речі. Хоч Моррей був глибоко віруюча людина, проте якраз в його організації найбільше було комуністів і якраз його організація включилась в міжнародну робітничу організацію, контрольовану комуністами, згл. Кремлем, хоч Американська Федерація Праці стояла осторонь. Створена Морреєм і Джаном Луїсом юнія — Конґрес Індустріяльних Організацій — була властиво розбиттям одного робітничого фронту в Америці. Не входячи в причини, чому саме до цього дійшло, коли тепер не стало Моррея, а ворогуючий з ним Вільям Грін, майже 80-літній голова АФПраці, має незабаром уступити, повинно робітництво натиснути на своїх провідників, щоб знов об'єднати ці дві робітничі юнії. Филип Моррей повторив при кінці свого життя одну велику помилку, втягаючи організацію в партійну боротьбу в час президентських виборів. Ще гірше, що те саме зробила тим разом теж і Американська Федерація Праці. До того цей „робітничий голос", на який вони покликувались, не заважив так, як провідники тих двох головних робітничих юній собі бажали.

Проте Филип Моррей був дійсно щирим і чесним робітничим провідником, що заслужив собі на добру пам'ять і загальну пошану.

Національна ненависть

Росіяни-імперіялісти в своїй боротьбі проти національно-визвольної боротьби поневолених ними народів пускають в хід безліч фальшивих термінів, щоб за допомогою них витворювати хаос і компромітувати противника. Здебільшого червоні й білі росіяни послуговуються тими самими термінами. Так років два тому російська еміґрація пустила в ужиток старе гасло „за вашу і нашу свободу", але швидко мусіла відмовитись від нього, бо це гасло почали вживати комуністи на різних конґресах прихильників миру. Тепер російська еміґрація проти „націоналів" вживає формули „національна ненависть", прикладаючи її до кожної спроби неросійських народів протестувати проти російського імперіялізму. Термін „національна ненависть" також не є витвором російської еміґрації: ним широко послуговувались Ленін і Сталін в час захоплення ними влади. В ширенні національної ненависти вони обвинувачували неросійські народи, які на той час на власних територіях боролись за свободу своїх народів від нападу червоних росіян.

В повідомленні про створення координаційного центру антибольшевицької боротьби є застереження, що групи, які ведуть пропаґанду національної ненависти не можуть бути членами цього центру. З практики знаємо, що під формулу „національна ненависть" росіяни навмисне підводять всі форми національно-визвольної боротьби неросійських народів. В своїй боротьбі проти політичної акції неросійських „народов России" російська еміґрація сама на кожному кроці ілюструє національну ненависть. Зразком такої ненависти і злоби є хоч би стаття Б. Двінова „не політика, а істерика" (Новое Русское Слово, 5 листопада), про яку вже була мова.

З усього писання Двінова виринає повчальний тон „старшого брата": все, що роблять молодші брати в тому числі і американці, є примітивне, недосконале. Він прямо по-дитячому умотивовує своє твердження, що українські сепаратисти пхають політику Америки на небезпечний шлях: коли Америка повірить сепаратистам що в середині СССР іде міжнаціональна війна, тоді вона припинить оборонні заходи, а цим може скористатися Сталін і напасти на вільний світ.

Очевидна мета писання Двінова: скомпромітувати тих, хто є сьогодні борцем і носієм української національної ідеї. Таке він робить з книжкою проф. Р. Смаль-Стоцького в англійській мові „Національна проблема Совєтського Союзу і російський комуністичний імперіялізм". Автора і проф. Л. Добрянського, що написав передмову, він іронічно називає патентованими українськими сепаратистами, а написане в цій книзі називає „шовіністичним бредом".

Двінов лякає Америку війною, що може виникнути в приводу такої пропаґанди, яку ведуть „українські сепаратисти", що здобувають тут „перемоги", перетягаючи на свій бік американських сенаторів. Взагалі послуговується він у своїй статті „злобою, наклепами та ненавистю", себто тим що приписує українським самостійникам. Такого буде тепер з боку „старшого брата" щораз більше, бо починає прийматись в Америці та світі правда про Україну.

Іван Кедрин

ПАРТІЯ І ҐЕТТО

Думка, що українцям політичних партій взагалі не треба, неповажна тому, що покищо нема в усьому світі іншого поділу людей за їх політичним світоглядом, як поділ партійний. Це не значить, що не можуть бути громадяни безпартійні, які теж мають свій політичний світогляд. Але коли б ціле громадянство складалося виключно із безпартійних, то яке було б його політичне обличчя назверх та яке політичне життя внутрі?! Не може бути двох думок, що „скасування партій" та перехід до апартійности означало б страшенне обниження, упадок, зубожіння та спростачення всього українського політичного світу. І тому сам факт існування українських політичних партій, як вияв певного процесу кристалізації політичних течій, логічний, позитивний та ставить нас нарівні з усіми громадянствами світу, що є політично зрізничковані. Очевидно, це торкається европейської еміґрації, а не американсько-української громади, де партій не було і нема, а були і є ідеологічно-політичні організації. І — в принципі — ці організації також потрібні, бо їх існування логічне й доцільне. З великим (не малим) „але":

Але ані з українськими політичними партіями в Европі, ані з їхніми ідеологічно-організаційними відповідниками в Америці не є все в порядку. І цей „непорядок" зовсім незалежний від нинішнього жалюгідного двоподілу „за" УНРадою чи „проти" неї. Бо сумне явище, що йому присвячуємо тут кілька слів, знайшло собі пристановище в обидвох таборах. Ніде правди діти: найбільшою тінню, що паде від деяких існуючих українських політичних партій на еміґрації та їх американсько-українських „паралель", це потурання ґеттоїзмові, себто плекання і піддержування гону українців до засклеплювання себе у вузьких гуртах, взаємно переділених тим найгрубшим муром, що є ним інша в кожному ґетто атмосфера і нехіть до співжиття. Конкретно: Існують дві українські партії, що їх членство рекрутується в 99 відсотках в одній із них із галичан, у другій з наддніпрянців, підсовєтських еміґрантів. Цей „обласний" поділ такий яскравий, що не різниця ідеологій, а ґетто, галицьке в одних та наддніпрянське в других, кидається в очі кожному знавцеві українських відносин. Цей ґеттоїстичний характер тих двох партій такий для них прикметний, що присутність кількох одиниць — наддніпрянців в обласно-галицькій партії викликує мимохіть поважні сумніви щодо щирости ідеологічної спільноти. Цікаво, що друга партія, яку маємо на увазі, у своїх 99 чи 100 відсотках підсовєтсько-наддніпрянська, була створена на еміґрації з активною участю кількох чільних галичан, що здебільша „відпали", залишивши „чистою" атмосферу ґетта. Ми знаємо теж, що одна з тих партій, галицька, плекає ще спеціяльну тактику власної „ізоляції", яка при всіх неґативних наслідках для загально-української справи, найбільш неґативним наслідком дає — скріплювання ґетта, як загрозливого суспільного явища. І хоч ці дві партії — це в українському політичному житті два протилежні бігуни, що їх члени може найбільше взаємно себе „кохають", проте вони своїм спільним ґеттоїстичним характером дуже взаємно близькі. Бо що вартне все говорення про державне соборництво і про соборність українського духа, про спільноту культури та найвищих національних ідеалів, коли в основу політичного діяння приймається — у практиці — гуртування людей не за спільним світоглядом, а за спільним походженням з якоїсь одної територіяльної частини України?!

Було б несправедливістю обтяжувати замітом ґеттоїзму тільки ті дві українські політичні партії. Сам автор цих рядків належав перед другою світовою війною до верхівки одної західно-української політичної партії. Вона відновилась на еміґрації, дуже нечисленна, проте піддержує наше політичне життя одиницями, що займають найвищі і найвідповідальніші становища. Але автор цих рядків не жалує, що відмовився брати участь на европейській еміґрації у відновлюванні тієї передвоєнної партії: бо він не вірив і не вірить в можливість такої ситуації після третьої світової війни, в якій могли б існувати і творчо діяти будь-які передвоєнні обласні партійні організації. Обласна партія могла відіграти колись світлу ролю, але в українській будуччині обласні ґетта, накинені нам колись політичними кордонами, не матимуть вже місця, без уваги навіть, як складеться дальша доля України.

Однак інші українські партії теж не є вільні від нахилів до ґетта і плекання відокремлених гуртів, існуючих невідомо пощо і нащо. У недавніх міркуваннях на цю саму невтішну тему („Наше ґетто", „Свобода" ч. 290 з 31 жовтня) була згадка про невдатну спробу гурта нових іміґрантів — створити в ЗДА політично-ідеологічну організацію, що відірвалась би від схеми УНРади та брала під увагу зовсім інші умовини й зовсім інші конкретні цілі. Не вдалося зробити це, бо одна з вище згадуваних партія воліла основуватись тут окремо, друга створила „свою" однозвучну політичну групу в Америці, а знову інша партія публічною заявою сторпедувала спробу створити спільну верхівку. То ми, не називаючи нікого по імені, вичислили вже п'ять існуючих українських партій, що мають більші чи менші „заслуги" для всеохоплюючого українського ґетта. Це передвоєнні і післявоєнні демократи в лапках і без, перед і зазбручанські, з табору Національної Ради і поза ним. І **ніодна** група не є без ґеттоїстичних тенденцій. Подивімось на дві інші партійно-політичні антиподи: українських монархістів і соціялістів. Перші з них творять вузько засклеплене ґетто, деякі ж діячі з відповідальними титулами і функціями другої не залишаються позаду у щораз нових доказах своєї ґеттоїстичної непримирности і нетолеранції. Декламувати про демократію далеко легше, як доказувати свій демократизм ділами.

Так, українські партії в Европі мають рацію існування і деякі з них мають поважні заслуги в минулому та історичні завдання в майбутньому. Мають рацію існування українські політично-ідеологічні групи в Америці та інших країнах діяспори. Але в **такому** вигляді, як вони є нині — вони представляються сумно. І коли всі вони разом та кожна з них окремо деклямують про українську державу і свої творчі будівничі завдання, то кожна з них окремо і всі вони разом **мусять** змінитися, щоб могти грати колись творчу ролю: мусять визволитись із пут ґетта і мусять розуміти соборництво духа інакше, як лише у крилатій фразі.

ПЕРВОМАЙСЬКИЙ НА 19. З'ЇЗДІ ВКП(Б)

Всі так звані „українські делеґати" на 19-му з'їзді в різноманітний спосіб засвідчували свою собачу відданість Москві та архичуйність до всіляких ідеологічних збочень, передусім „українського буржуазного націоналізму". „Тов. Підтиченко", крім „буржуазного націоналізму" не оминув і, як це випливає з цілости промови, й підозрілого космополіта Первомайського, жида з походження, відомого совєтського журналіста і письменника. Він сказав:

„В партійній організації союза совєтських письменників України є поет Первомайський, що протягом одинадцяти років є кандидатом в члени партії. За ці роки він нічим себе не проявив (в роботі), в своїй творчості допускався і допускається ідеологічних помилок і викривлень. Партійна організація союза совєтських письменників до цієї пори не могла визначити, як поступити з цим кандидатом в члени партії. Проєкт зміненого статуту партії тепер точно і ясно відповідає на це питання". („Правда" 15 жовня).

Відповідь така: виключити такого кандидата зі складу кандидатів партії. Так буде з Первомайським.

Вас. Мудрий

„ГОРІ ІМІЄМ СЕРЦЯ"!

З приводу „Свята Подяки" новоприбулих

П'ять літ — це короткий час. А все ж навіть у деяких періодах життя одиниці в нормальних часах п'ятиліття відіграє поважну ролю, бо за п'ять років можна покінчити початкову школу, можна покінчити і завершити дипломами вищі студії. А що ж говорити про п'ятиліття в часі світової бурі! Скільки далекосяглих змін може воно внести не тільки в життя одиниці, громади але й цілого народу! П'ятиліття, про яке пишемо, має свою особливу вимову. Воно незвичайно важне для цілої української спільноти поза рідними землями. Це ж бо п'ятиліття приїзду до вільної Америки перших українців із т. зв. „скитальщини".

За час між приїздом перших скитальців перед п'ятьома роками до Америки і нинішним днем сталось щось небуденне і досі небувале, бо за першими скитальцями приїздили сюди другі, треті, десяті, а згодом тисячні й десятитисячні. Тепер нараховуємо в ЗДА сімдесять тисяч новоприбулих українців із скитальщини.

З уваги на те, що іміґрація до ЗДА формально закінчилась — це перше п'ятиліття варте відповідного відзначення. Новоприбулі, з ініціятиви Об'єднання українців в Америці „Самопомочі", покликали до життя окремий комітет для гідного відсвяткування цієї річниці. До Комітету входять представники трицяти українських організацій з Ню Йорку й околиці.

Думаємо, що це „Свято Подяки", заповіджене на 27 і 30 листопада буде не виключно тільки святом новоприбулих, але й загальним святом усіх **американських** українців. Це ж будуть складати подяку не тільки заінтересовані за допомогу приїхати в цю вільну країну своїм спонзорам, але всі українці американському народові за його гуманітарну діяльність для скитальців, за його щедрість, великодушність і що найважніше за його велику гуманність і за те, його законодавство, що вможливило масовий приїзд скитальців. Це законодавство стало поштовхом для інших вільних країн творити в себе аналогічні закони, що відчинили брами для приїзду цих відірваних від рідної землі людей.

Всім відомо, що скитальська справа вже в 1945 р. стала складною міжнародною проблемою. Відомо, що скитальщину породила друга світова війна. Всі скитальці покидали рідну землю, свій дорібок, свої варстати праці не добровільно, але примусово, щоб зберегти себе перед загрозою неминучої загибелі. І хоч скитальщина для численних десятків тисяч українців уже закінчилась з хвилиною їх переселення у гостинні країни їхнього побуту, то самих скитальців у західній Европі ще багато.

Всі ці нові іміґранти, що вміли в часи скитальщини важко боротись за право до власного вільного життя, що навчились там навіть крізь сльози сміятись, коли це для загальної справи було потрібне, прибули на благословенну американську землю не для приємних вражень, не для заспокоювання своїх тільки індивідуальних бажань. За п'ять літ можна вже робити деякі підсумки того, що новоприбулі дали американським українцям, що дали собі і що старались робити чи вспіли зробити для української справи. Їх численна поява на американській землі скріпила чисельно американських українців. Новоприбулі включились у церковне життя, вони поважно підтримали **американсько - українські** братські організації. Словом, новоприбулі внесли в українсько-американський організм доволі свіжої української крови, насиченої ще подихами рідної землі. Вони внесли в українсько-американське середовище нового питомого їм національного духа, що мало і має корисний вплив на все американське українство.

Не важне те, що переходово деякі з давніших українських поселенців у ЗДА були упереджені до новоприбулих. Новоприбулі, скріплюючи давні **українсько - американські** установи, потворили і свої установи та організації **громадського**, **професійного**, культурного, мистецького і наукового характеру. Вони видають книжки, часописи й журнали та наукові збірники не тільки в українській, але й в англійській мові. Вони не занедбали й економічної організації у виді кредитових кооператив. Вони організують навіть купелеву місцевість для американських українців у роді галицького Черча.

Новоприбулі внесли до українського середовища в Америці і те, що для деяких давних українсько-американських діячів найменше симпатичне, а то — політично-ідеологічну зрізничкованість. Досвід показує, що й це не є мінусом. Навпаки, ця ідеологічна різнородність (не така вже велика!) спричинює не тільки, як дехто думає, від'ємні явища, як напр. нетерпимість, але й родить факти наскрізь благородної породи на полі інтенсифікації праці серед усіх груп взагалі, на полі праці над собою і праці для загального українського й американського добра. На американській вільній землі всі політично-ідеологічні групи зуміли знайти спільну мову й одну плятформу в Українському Конґресовому Комітеті Америки для гармонійної праці на добро українського народу й Америки. А це позитивне!

Українські професіоналісти, як лікарі та інженери, українські мистці та мистецькі об'єднання, українські науковці крок за кроком здобувають своєю працею відповідальні суспільні позиції в американському (не тільки українському) житті. Вони є солідними й пророчисто переконливими пропаґаторами української справи не все словом і письмом, але частіше своїми фаховими якостями і солідністю в праці. Численні з новоприбулої нашої молоді роблять поважні поступи в науці. Молоді українці дістають у вищих школах відзначення, прилюдні похвали та стипендії за пильність та досяги. Скільки праці, скільки солідности та завзяття в тих молодих людей, щоби в науці не тільки дорівняти американцям, але й їх перевищити, у тих молодих, що аж тут могли повнотою опанувати мову країни. А скільки наших новоприбулих юнаків пішло до американської армії, а в тому багато добровільно. Деякі вже й життя потратили і в обороні цієї країни і ще більше в обороні неподільної свободи, у боротьбі за неї для цілого людства.

Словом, „горі імієм серця"! Хто поверхово і легко підходить до оцінки ролі новоприбулих в американсько-українському житті, той доходить до від'ємних висновків. Вглянувши глибше в процеси життя новоприбулих приходиться ствердити їх високопозитивну ролю у відсвіжуванні й інтенсифікації всього американсько-українського життя. Тому то „Свято Подяки" новоприбулих повинно стати спільним святом усіх американських українців.

О. Г.

ЧЕРВОНИЙ СКЕТЧ У СЛОВАЦЬКОМУ ВИКОНАННІ

(До восьмої річниці комуністичного путчу на Словаччині)

(27)

— Тікають.

— А як німці втечуть, то тоді що буде?

— Тоді прийдуть „руси".

Циган круто обертається до мене і захоплено ляпає себе обома руками по грудях:

— Руси! О, руси!

— Любиш „русів"? — питаю.

— О, любім русів! Руси добрі!

— Ду-у-у-же! — кажу іронічно.

Але циган іронії не помічає і, ступаючи далі вперед, каже:

— Руси нам дадуть землю!

— Та дадуть . . .

— О, як буде добре! Ми ж тепер не маємо права купувати землю. Ми тільки віднаймаємо у словаків потрошки на городи. І коров нам також не можна тримати. А коли прийдуть „руси", ми будемо мати землю, корови, воли. Ми будемо мати багато грошей і будемо жити, як словаки . . .

Циган мріє вголос, а я, не перебиваючи, слухаю його і усміхаюся.

— А в Росії є цигани? — питає він несподівано.

— Є, є багато циганів.

— І що роблять?

— Роблять те, що всі: працюють, вчаться. Є навіть колгоспи циганські.

Я думала, що слово „колгосп" буде для цигана незрозумілим і вже приготувалася його пояснювати. Але на моє превелике диво циган махнув рукою.

— Ну, колгоспів нам не треба. Ми вже обійдемося і без колгоспів. Нам аби землі...

Циганська далекозорість, чи, радше, інстинкт, мені страшенно сподобалися, і я починаю оповідати циганові далі, що, як прийдуть „руси", то цигани будуть зрівняні в громадських правах з рештою населення, так що діти їхні будуть зобов'язані ходити до шкіл і можуть вчитися на лікарів та інженерів. Та цигана зовсім не приваблює така перспектива.

— Нащо нам школи? — зневажливо махає він руками. — Ми в докторів і так не віримо. Моя донька, та що в Будапешті, і писати не вміє, а грошей має — на мою душу!!! А дім який у неї — палац! А перстені, а діяманти, а золото — на мою душу! Нам шкіл не треба! . .

Словом, цей циган — був капіталістичним циганом, і напевне тепер покутує свої ідейні гріхи на Камчатці, як не за протиколгоспну аґітацію, то за крадіжку колгоспних міхів . . .

Все таки моя подорож до Ревуци мала одну добру сторону: тепер було ясно, що масово йти туди, з огляду на партизан, було небезпечно. Ще самотні мужчини, чи навіть родини без дітей могли, покинувши багаж якось пробиватися вроздріб, по одному, по два. Але для мене і для родини Грибенка ця подорож була попросту немислима. Однак і інші члени нашої громади відкинули цей шлях рятунку: одні, як от дід Борис, боялися і жаліли своїх речей, а Іван Антонович, Андрій і інженер В. сказали просто, що вони рятуватимуться або пропадатимуть разом з нами, себто з моєю і Антона Степановича родинами.

Правда, один немолодий уже гуцул з молоденькою донечкою зислизнув таки з Каменян і, як ми пізніше довідались, щасливо прибув до Ревуци. Зате другий випадок мало не скінчився драмою і був нам усім осторогою.

Згаданий вище пан Б. звірився нам, що має намір виїхати з Каменян до одного села (забула вже назву), яке знаходилось у 12 кілометрах від Каменян. Ми відразу сказали, що їхати в те село нема жодного сенсу, бо хоч воно і знаходиться досить далеко від Каменян, але між ним і Ревуцою віддаль та сама, що й від Каменян до Ревуци. Може пан Б. мав якісь інші пляни, з яких нам не хотів звірятися, — невідомо, але нас не послухав і при першій нагоді таки поїхав фірою свого господаря. Та ледве пан Б. в'їхав у те село, як на нього напали партизани. Лишивши цілий свій багаж, пан Б., як стояв, мусів утікати в ліс, щасливий тим, що його не вбили і не поранили. Про цей випадок розповів нам його господар, повернувшись в Каменяни.

Отже, втікати в Ревуцу лісною дорогою було неможливо.

Після однієї розпучливої і безплідної наради, у мене зародився ще один плян, але я вже нікому нічого не кажу. Тільки на другий день пішла я до Антона Степановича і спитала його, чи він, оскільки й так через свою руку до роботи не ходив, не підтримав би мені товариства в одній божевільній „прогульці". Плян мій зводився до того, щоб, перейшовши на Мадярщину, добитися до Єлшави, а з Єлшави вийти на Ревуцу. Головне було, як мені здавалося, перейти кордон, щоб вирватися з партизанського кільця, а там уже можна було щось рішати.

Антін Степанович, не дивлячись на свою „опозиціонерську" вдачу, погодився без жодних заперечень, а Катя, — о диво! — не тільки не протестувала, а навіть запропонувала мені привести своїх дівчаток до неї на час моєї відсутности. Умова була така: ми йдемо покищо до кордону розвідати дорогу; якщо б нам щасливо обійшлося, то ми підемо аж до Єлшави, або навіть і до Ревуци, і максимум через два дні вертаємось назад. Коли б же сталося так, що нас не буде три дні, то тоді хтось мусить піти до Ревуци і через німецьку комендатуру починати нас шукати.

Договорившись, як слід, ми вибираємося в дорогу. Я беру з собою кошик, Антін Степанович — ціпок і йдемо, як то кажуть, явно і славно.

По дорозі зустрічаємо словаків.

— Ідете по гриби? — питають нас.

— Так.

— То йдіть он в ту сторону — там є гриби. Тільки глядіть, щоб не зайшли в Мадярщину! . .

І ми йдемо власне туди, де грозить небезпека опинитись в Мадярщині . . .

Дзвенять сонячні струни, сплетені з бабиним літом, сумно рябіють вижаті кукурудзяні поля, і свіжо чорніє розворушена земля картоплиськ. Ми вибираємося на голу, плескувату гору і сідаємо для відпочинку і для підкріплення відваги. Викуривши по цигарці йдемо далі. Ліс — не ліс, а купи дерев, то молодих, то старих розкидані в мальовничому безпорядку по камінистих горах. Аж ось на відкритій галявині, мов старі, повикрушувані рідкі зуби, — кам'яні стовпці кордону.

Кругом — ні душі.

Антін Степанович випереджує мене на кілька кроків і, ставши ногою на стовпець, каже:

— Ось тут уже Мадярщина. Йдемо далі, чи вертаємось?

— Господи благослови! — відповідаю з хвилюванням. — Пробуймо вперед! . .

Переходимо кордон, спускаємося вниз і виходимо на шосе.

— Ось це, мабуть, дорога на Єлшаву, — знову каже Антін Семенович. — Йдемо далі?

— Певно!

Дорогою нас обганяє дві підводи, зустрічаються пішоходи. Деякі з них вітаються по-мадярськи, а ми у відповідь хитаємо головами і намагаємося видобути з горла найдикіші звуки, вважаючи, що саме вони найбільше відповідають законам мадярської вимови.

(Продовження буде).

Д-р Ростислав Сочинський

ПСИХОСОМАТИЧНІ НЕДУГИ

Нераз чуємо про раптову смерть якогось старшого, хворого на серце батька підчас сварки зо своїм сином, чи наглий приступ болів у бизнесмена з шлунковою виразкою на звістку про матеріяльну втрату. Прикладів залежности різнородних фізичних терпінь від духових процесів можна навести безліч. Такі терпіння називаються у модерній медичній термінології **психосоматичними недугами** (від грецьких слів: **психе** — дух; **сома** — тіло). Вони стоять на межипіллю двох інших груп: чисто органічних, фізичних недуг (напр.: пістряк, злосливе недокрів'я, тиф, сифіліс) і виключно психічних (схізофренія, амнезія, тощо).

Відновлення психосоматичного концепту в медицині під новою назвою і його застосовання у лікарській практиці наступило в останніх 20-ти роках, хоч основи цього погляду сягають у давнину. Фройд пів століття тому називав це явище **гістерією перетворення**, Адлер же описував його як **комплекс підлеглости**. Вже 500 років до Христа Сократ, вернувшись з військового походу, звернув увагу своїм грецьким землякам, що тракійці знають про неможливість вилікувати тіло, не узглядняючи душі, коли ж елладські лікарі не вміють лікувати деяких недуг, бо ігнорують цілість.

Якже повстають ці психосоматичні недуги?

Наше психічне життя містить в собі один складник, який зветься підсвідомість і являється сховищем минулих, придушених, болючих переживань, вражінь і думок. Ми нераз впевняємо, що ми щось забули, хоч ми мабуть ніколи не забуваємо. Певні, зокрема прикрі, вражіння дитинства, чи молодости відходять з нашої свідомості, але вони цілком не зникають і не гинуть. Коли ж у нас постають якісь душевні конфлікти, подібні до тих придушених переживань минулого, з нашої підсвідомости підноситься „емоціяльна буря", що домагається свідомого, зовнішнього вислову. Одначе наша зріла духовість дорослого й конвенціональні форми оточення не позволяють на прилюдний, отвертий вираз цього емоціонального напруження. Зовнішнє середовище не доцінило б, висміялоб і зневажило б такий „дитячий" виступ. Тому духова напруга знаходить полегшу на іншій дорозі у, так би мовити, приличній, товариськo прийнятій формі фізичних недомагань. В такий спосіб психічні причини манифестуються фізіологічними симптомами. Наше психічне життя задержує тоді свою гідність і недоторканість, а психічний конфлікт знаходить розв'язку.

Сьогоднішня медицина розуміє, що не можна дивитись на тіло і дух, як на два відокремлені життєві чинники. На протязі нашого життя, від колиски до домовини, у здоров'ю і недузі, ці два компоненти зв'язані разом і від себе залежні. Такий підхід кидає багато світла на численні, досі неясні прояви людських недуг.

Тому зрозуміло сьогодні, чому болі від шлункової виразки не зникають при найкращій іноді дієті, чи ліках, чому хтось з високим тисненням крови, повернувшись з кількамісячного відпочинку й кліматичного лікування, не почуває поправи, чому нераз випробувані медикаменти не приносять полегші астматикові.

Для успішного лікування соток людських терпінь потрібне докладне дослідження психічного життя хворого і послідовне виправлення існуючих емоціональних напружень. Сьогоднішній лікар-практик повинен бути також добрим психологом і психіятром.

Психосоматична медицина — це новий підхід до недуги, який одначе тільки підкреслює давній принцип лікувального мистецтва: лікар має кращу можливість приспішити вилікування, коли він знає причину недуги.

В РОКОВИНИ ЧОРНИХ ДНІВ УКРАЇНИ

Звернення Українського Конгресового Комітету Америки

Українці у З'єдинених Державах Америки!

Не вперше звертаємося до Вас.

У наших зверненнях ми закликали Вас відзначувати роковини подій з нашого минулого. Подій лицарських і геройських, подій радісних і бадьорих. Але й подій мученицьких, сумних.

Подій боротьби нашого народу.

В цьому нашому зверненні до Вас ми говоримо про особливі роковини: роковини понурого страхіття, роковини жахливого мучеництва, що його кинув на нашу Рідну Землю й її нарід двадцять років тому червоний московський окупант:

Щоби зламати наш люд, щоби підкорити горде українське селянство своїй комуністичній системі, щоби зробити його своїм повільним рабом.

Роковини Великого Голоду в Україні...

Те, що діялося осінню й зимою 1932 року та весною й передніком 1933 року у селах і містах нашої Рідної Землі обабіч Дніпра — сповняє й досі жахом усіх нас.

У свому намаганні знищити українське селянство, що кров'ю й потом предків було вірно прив'язано до батьківської ниви й її межі, комуністична Москва вирішила вжити диявольський засіб: штучний голод.

Мільйони — мільйони українських селян, робітників, що мозолистими руками від світанку до сумерку працювали на найбільш плодовитому чорноземі світу й збирали багатющі врожаї — гинули. Гинули, бо ворог відібрав їм останній шматок їхнього власного хліба. Конали, бо окупант забрав їм останній колосок, останнє зеренце, крадькома підібране на стерниську й мелене, в суміші з соломою стріхи, жорнами, чи розтиране способом кам'яної доби...

Конали найстрашнішою смертю — муками голоду.

Пустіли дивовижні обідраними стріхами хати, вимирали вулицями села, цвинтарищем її голодного люду стали врожайні простори України.

Не люди — тіні живих ще істот виповзали з сіл і останніми зусиллями блукали до міст. В надії найти шматок хліба. І падали на кам'яних вулицях Харкова, Києва, Запоріжжя, Умані.

Кістяками вкрилися шляхи України.

Вулицями міст тинялися безпритульні діти, сироти голодом замучених батьків. Ворожі руки брали їх у червоний ясир — дитячі будинки, щоби там виростити їх на непамятущих роду й віри яничар.

Стогін мук котився Українською Землею.

Прорвався й поза її щільно замкнені межі й сколихнув сумлінням вільного світу, що не завжди досі йняв віру терпінням українського працюючого люду.

І оці мільйони нашого працюючого люду, мільйони вірних українського чорнозему, що двадцять років тому конали муками голоду в Україні, вшануємо в наступному році тут, на цій Вільній Землі, ми їхні брати й сестри.

Схилимо наші голови перед Їхньою Пам'яттю, відзначимо їхнє мучеництво за вірність Рідній Землі, традиції Батьків.

Це вшанування буде й великим нашим обвинуваченням проти ворога нашого народу перед вільним світом, якому він готує таку ж долю.

І стане закликом до цього вільного світу, щоби він схаменувся терпіннями й жертвами нашого народу й об'єднався довкола його боротьби.

Боротьби за волю нашого народу, за волю всіх народів світу.

Схиляючи в пошані й роздумуванні наші голови перед Пам'яттю мільйонів наших людей, що згинули в 1932 і 1933 роках в Україні, замучені диявольським пляном московсько-большевицького окупанта, кличемо Вас, віддати Їм таку шану скрізь, де Ви є на цій Вільній Землі.

Хай слова оцього нашого звернення ще тісніше об'єднають Вас, земляки, серцем і думками з Тими, що й сьогодні ще терплять на Рідній Землі.

Ню Йорк, у листопаді 1952.

Український Конгресовий Комітет Америки.

Чи Ви є вже членом Українського Народного Союзу? Якщо ні, то пам'ятайте, що Вам не можливо обійтись без забезпечення, а найкраще і найпевніше забезпечення дасть Вам Український Народний Союз!

ВІСТКИ З УКРАЇНИ

(Нотатки з совєтської преси)

„БОЄВОЙ СОЮЗ ЄДІНОМИШЛЕННИКОВ"

В першому пункті нового статуту комуністичної партії СССР записано: „І. Комуністична партія совєтського союзу є добровільним бойовим союзом однодумців-комуністів, організованим з людей робітничої кляси, працюючих селян і трудової інтелігенції". („Правда", 14 жовтня).

Здається мало хто звернув увагу, що це формулювання засадничо відмінне від попереднього означення природи партії, в якому на партію ще натягалось лахміття „вищих цілей і завдань", як от:

„Партія є втіленням зв'язку передового загону робітничої кляси з мільйоновими масами робітничої кляси". Історія ВКП(б), Госполітіздат, 1942. Москва. Стор. 47).

Перший пункт нового статуту комуністичної партії гру у „втілителя змагань передового загону робітничої кляси" „за ненадобностю" (минула потреба) викинув і означив справжню свою природу — „партія є добровільним союзом однодумців", які лиш фізично вербуються „з робітничої кляси, трудящих селян і трудової інтелігенції" — отже в статуті формально проклямовано те, чим партія була в свойому задумі і в своїй практиці — змовою кліки для перетворення її в пануючу касту. Це осягнуто і нині формально закріплено першим пунктом статуту партії.

Характер страхітливої злочинности і аморальноси змови вбивць і злочинців дають наступні пункти статуту: „бути правдивим і чесним перед партією, не припускати приховання чи викривлення правди. Неправдивість комуністів перед партією і обман партії є найтяжчим злом і є несумісне з перебуванням в партії" (літ. „і", пункту з „обов'язків члена партії"). Як бачимо, в статуті зафіксовані підставові засади „моралі", на основі яких діють всі без вийнятку з'єднання і групи кримінальних злочинців — учасник кожної злодійської банди супроти банди зобов'язаний абсолютно правдивістю, за зраду якої карається смертю, але супроти суспільства члена злодійської банди нічого не зобов'язує — віроломство, зрада, підступ, і т. п. є нормою кожної банди. Ця „мораль" є формально узаконена в статуті комуністичної партії.

СТАЛІН — ЗАХИСНИК „СВОБОДИ І НЕЗАЛЕЖНОСТИ НАЦІЙ".

На з'їзді Комуністичної партії партії Сталін звернувся з спеціяльною промовою до „представників" комуністичних партій з „капіталістичних" країн (даючи політичні директиви своїй закордонній агентурі). Серед іншого він сказав:

„Раніш буржуазія вважалась головою нації, вона відстоювала права і незалежність нації, ставлячи її „над усе". Тепер не залишилось й сліду від „національного принципу". Тепер буржуазія продає права і незалежність нації за доляри. Прапор національної незалежности і національного суверенітету викинуто за борт. Немає сумніву, що цей прапор доведеться підняти вам, представникам комуністичних і демократичних партій, і понести його вперед, коли хочете бути патріотами своєї країни, коли хочете бути керівною силою нації. Цього прапора немає кому підняти". („Правда" 15-го жовтня). Такі директиви, по злодійськи підморгуючи, подає „мудрий" — „вали Черчіля, що продав за доляри національну незалежність і суверенність В. Британії, гати по голові Піне, що за доляри продав Францію і поставив під удар німецьких озброєнь реваншу, бий Аденауера, що не дбає за цілість і незалежність Німеччини та розтринькує національну територію, віддаючи Саар Франції".

(„У. Думка").

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Шікаго, Ілл.

КУРСИ УКРАЇНОЗНАВСТВА

Дня 4 жовтня ц.р. розпочато перервану феріями працю на курсах українознавства, що їх минулої осени зорганізовано при тут. парафіяльній школі о. Миколая спільними заходами о.пароха д-ра Гавліча та Управи Учительської Громади. У минулому році спиралися ці курси виключни на матеріяльній підмозі парафіяльного уряду, але цього року його зусилля, спрямовані на розбудову школи. Курси користають ще далі з підмоги в приміщенні та шкільних підручниках, але усі прочі заходи перебрали на себе самі батьки, які на своїх зборах 19 вересня вивзначили власний Батьківський Комітет (голова — д-р Іван Кутинський) та обіцяли приклясти усіх старань для дальшої розбудови цеї у наших умовинах преважної научно-виховної станиці.

Вписались на курси 130 курсантів (в тому 62 учні, які вчаться в американських публічних школах), різного віку та різного знання української мови. Для збільшення користи навчання створено аж 7 відділів (7 вчителів, між ними знані широкій українській громаді д-р Маркіян Терлецький, д-р Олесь Бабій, Роман Завадович), — заняття проходить кожної суботи по три і пів години.

Певно, що обчислений на хвилини час і одноразова стріча в тижні з дітьми не дає змоги вичерпати усі научно-виховні можливості та ставить учителів у виїмково важке положення, але відрадна уже сама поважна кількість курсантів і те свідоме й щире ставлення батьків до потреби розбудження чи закріплення у дітей національної свідомости.

Дехто дивується замалому числові курсантів, тут і де інде, коли йде про відношення до чисельної (часто паперової) сили поодиноких українських скупчень. На мою думку, було б невластивим узагальнювання й дорікання батькам, що не використовують для своїх дітей нагоди існування курсів: є багато причин, які навіть при добрій волі батьків можуть оправдати їх тимчасову здержливість (віддаль, кволість дітей, пора навчання, умови праці й домашнього життя і т. под.). У багатьох випадках самі батьки можуть мати змогу формувати релігійно-етичний та національний світогляд своєї дитини, — та воно є всеціло залежне від їх власної національної свідомости й постави до виховної справи.

Безумовно зле є з дітьми там, де в сім'ї немає вже українського серця; де на його місце не то кон'юнктуральна легковажність для усього рідного, але навіть погорда. Там де втеча від рідного слова, від своєї традиції, нарочне затирання слідів свойого роду й минулого.

Та не краще, коли під час найгарячіших зусиль свідомих батьків та недобитків українського вчительства для організування курсів українознавства, йде з прилюдної трибуни поштовх до нехтування того, що становити повинно цінність кожного народу, що вміє себе шанувати і від других пошани вичікує (ст. „Рідна мова і завдання супроти України", — „Америка" ч. 185). Це ж хіба ніщо інше, як заклик до легковаження рідної мови, того фактора, що силою свойого багатства й краси поруч з прив'язанистю нашого народу до своєї віри й Церкви, перевела нас почерез заверюхи й бурі тисячліття. Хіба ж у плеканні рідної мови та дбайливости про заховання її у гідній великого народу формі немає у нашій добрій, свободолюбній, другій Батьківщині ніякої для нікого загрози... Немає теж хіба мови про „державу в державі" — так само, як дешевенькими є всякі дискусії на тему повороту в Рідний Край. Уважаю, що власне пошана й любов для свойого рідного дає дуже гарну запоруку справжньої й активної льяльности у відношенні до прибраної Держави. А врешті, коли до наших почувань не промовляють заклики наших геніїв до культу нашої мови і всього, що нам рідне, то послухаймо голосів провідних американських політичних діячів та вчених, які (гейби на глум!) закликають нашу громаду до пошани нашого рідного. Наприклад, губернатор ст. Огайо, на конвенції Ліги Української Молоді в Клівленді сказав дослівно: „Ви маєте причину пишатися своїм українським походженням. Не загайтесь говорити по українськи! Ваша мова прекрасна, ваша історія велична — будьте горді з неї..."

Так ми повинні відноситись до української мови, всі ми теж і тут народжені. Але з чого ж ми будемо горді, якщо не будемо плекати краси нашої мови, не вчитимемо наших дітей її пізнавати, любити, не покажемо їм нашого минулого, повного героїчних зривів й надлюдських зусиль на шляху до волі... Якщо залишемо дітей народжених під бомбами чи по скитальських таборах при пустому понятті „Україна", як про Чіле чи Арґентіну — що з них буде?

О. Левицький

Йонґставн, О.

Ювілей 348 відділу УНС.

В неділю, 2-го листопада 1952. обходило тут свій скромний ювілей Товариство ім. Ольги Басараб, 348 Відділ Українського Народного Союзу. Цей Відділ заложила перед 15 роками п. Марія Періг, знана діячка, колишня радна УНСоюзу, яка в тім часі перенеслася з Клівленду на постійне до Йонґставну. Цей Відділ був заложений як жіночий відділ з метою зорганізування та приєднання до Союзової родини тутешнього українського жіноцтва. Хто в Йонґставні існували вже три старші відділи УНСоюзу, а в сусідній Кемпбелі ще два дальші, то всетаки новий 348 Відділ завдяки доброму проводові цілого уряду, а зокрема завдяки жертвенній праці постійної секретарки п. М. Періг, розрісся, і крім жінок та дітей, охоплює нині також значне число батьків та синів. Відділ цей бере живу і жертвенну участь в українськім життю, його уряд і членство допомагають при кожній народній роботі і взагалі цей Відділ займає одно з визначних місць в національнім життю нашого міста і околиці. Відділ має нині 287 членів.

Ювілейний бенкет відкрила короткою промовою голова Відділу п. В. Дубас, закликаючи присутніх розпочати це свято молитвою. По молитві присутні віддали пошану всім, що полягли за волю України, однохвилинною мовчанкою.

В часі бенкету товстмайстерка п. Марія Бурей відчитала привітну телеграму від містопредсідательки УНСоюзу п. Геновефи Жеребняк та покликувала промовців до слова.

Вступне слово виголосив д-р Роман Стахура, який згадав про цю конечну і благородну працю, яку від самого початку вів УНСоюз та про завдання і значення 348 відділу на тутешнім терені. Він підкреслив ту притягаючу силу, яку мав і має 348 Відділ та зазначив, що нею була не лише совісна праця відділового уряду, але також і це добре серце, з яким уряд ставився до своїх завдань і своїх членів. Це проявилося, між іншим, також і у відношенні до бувших скитальців, які за те заховують назавжди свою вдячність.

Слово від українського жіноцтва сказала п. Ю. Войтович. Гол. радний УНСоюзу п Д. Шмаґала передав Відділові привіт від відділів УНСоюзу в Клівленді та згадав при цьому попередню корисну і успішну працю п-ні М. Періг в Клівленді. Бесідник підкреслив успіхи 348 Відділу та побажав йому дальших успіхів і розвитку.

Потім промовляли представники різних організацій і товариств: п. Ю. Присташ, голова відділу УККА, п. П. Ліщак від Злучених Укр. Організацій міста Йонґстовн та від Укр. Амер. Горожанського Клюбу, п. М Семчій від 124 відділу Укр. Роб. Союзу, п.М. Іванчак від 153 відділу Укр. Роб. Союзу і п. І. Дубас від 19 відділу Укр Нар. Помочі. Від гостей з-поза Йонґставну промовляли п. Фук з Ембридж, Па. та п. І. Ліщовський з Канвей, Па. Бесідники підкреслювали, що 348 Відділ має не лише в своїй назві ім'я української героїні — жінки Ольги Басараб, але також і працює в її дусі. Промовляв також знаний тутешній бизнесмен п. Шульц, мол.

На всі привіти відповіли під кінець п. В. Дубас і п. М Періг, які рівнож подякували за висловлені побажання.

Два наймолодші члени Відділу одержали подарунки.

Ціле свято, яке закінчилося забавою з танцями, мало дуже вдалий перебіг. Присутні на бенкеті зложили на українське радіомовлення в Питсбурґу суму 51 дол.

До уряду 348 Відділу УН-Союзу входять пані: В. Дубас — голова, М. Періг — секретарка, И. Стахура — касієрка й як контрольорка: пані А. Касневич, М. Павлишин і А. Сиктор.

Д-р Р. Стахура

ПОШТА У.Н.СОЮЗУ

Секретар, Филаделфія. — Це правда, що Союз дає забезпечення на $500 у віці від 56 до 60 років життя, але тільки таким особам, які ще не мають ніякого забезпеченя в Союзі. Член, який вже має забезпечення в Союзі, не може дістати додаткового забезпечення у віці від 56 до 60 років, бо цього не дозволяють постанови статуту. Члени, які мають 20-річні грамоти, повинні подумати про додаткове забезпечення перед закінченням 55 років життя.

Я. М., Дітройт. — Головна канцелярія дістала Вашого чека на оплату вкладок і пересилає його до Вашого відділу. Статут постановляє, що вкладки треба платити тільки відділовому секретареві і тому головна канцелярія не може прийняти вкладок безпосередньо від членів.

М. Л. Бруклин. — Маєте грамоту в клясі І. Молодечого Департаменту. Це одинокий рід забезпечення, який не має грошевих зворотів. Тому, що Вам минуло 18 років життя, Вам треба перейти до повнолітніх членів, а тоді дістанете кредит за діточу грамоту приблизно половини вплачених вкладок. Цей кредит буде пристосований до вкладок на повнолітню грамоту.

Секретар, Ню Йорк. — Нас дивує це, що між членами Вашого відділу кружляють „організатори" іншої допомогової організації і наклепами на Союз стараються перетягнути Ваших членів. Вони ласі на готове, а могли б працювати між такими, які досі не вступили до ніякої української організації, бо в українських організаціях нема ще ні половини українських поселенців в Америці.

Коли мова про „конкуренцію", то У. Н. Союз видержав протягом 58 років не одну конкуренцію від своїх і від чужих, чесну і нечесну. Тому нема потреби тривожитися, бо й Америка збудована на конкуренції.

Ви, як секретар відділу, можете найкраще зарадити конкуренції, бо Ваша праця і услуга для членів Вашого відділу дасться відчувати так між членами як і не-членами.

Спорт

ОРЛИК — АКРОН 0:1.

Акрон, Огайо. — Те, що могло прийти тиждень тому, прийшло в Акроні. Змагуни Орлика трактують вже другі змагання за чемпіонат, як забаву: один собі їде на „ґуд тайм", другий катар має, до третього гості приїхали. В висліді, дружина виходить на гроще полатана резервою і програє. Провід „Орлика" повинен негайно звільнити від „надто важкої жертви" всіх таких панів і починати від „а" з молодими хлопцями, для яких спорт не тягар — тільки приємність.

Після цієї поразки Орлик має 7:7 пунктів і 10:9 воріт.

oHo

СІЧ (Елизабет) — ІРІ (Нюарк) 2:2 (2:0).

Гра Січі в цілій першій полугрі, на радість симпатикам, вказувала на те, що наша дружина добуде дві точки від противника, який в цьому сезоні не програв ще ні одних змагань, і займає перше місце в табелі. Гра жива і гарна. Січовики грають амбітно, добре, технічно краще від противника. Цифрово перевага Січі виявилася аж в 20 хвилині гри, 1:0. Вісім хвилин пізніше Коваль гарно випускає мяч і Зенчук сріляє не до оборони — 2:0. При використанні шансів (по обох сторонах) вислід першої полугри міг бути заслужено яких 4:1 для Січі.

Після перерви наш напад, по пересуненні Лютака до помочі, лиш в ряди-годи приходить до голосу і аж під кінець зривався відбити втрачену точку, але без успіху (противник дбайливо обставляв нашого стрільця обидвох воріт!) Оборонні лінії Січі, не маючи того відтяження, що їм давав свій напад в першій половині, під тиском противника часто розгублювалися. Противник натискає і вирівнює, використовуючи — двічі з успіхом — помилки нашої оборони, між якими найважніша — не пильнування ворожих напасників.

(Я. З.).

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

Другий Громадський Осередок ЗУАДКомітету.

По гарячих літних днях, Управа 2-го Відділу ЗУАДУ-у в Ню Йорку, дня 9 вересня 1952 р., на свойому засіданні рішила взятися активно до виконання тих завдань, які стоять на першому місці, а саме: допомога нашим братам, які осталися в Европі. Вже того самого вечора назначено дижури в домівці ЗУАДК-у, щоби домівка була відкрита щодня від 5-тої до 8-мої ввечорі, в суботу від год. 12-тої до 5-тої пополудні і в той час українське громадянство може приходити та полагоджувати справи, які лише є можливі і потрібні.

Вже після повідомлення в українській пресі, що 2-й Відділ ЗУАДК-у діє, українське громадянство щиро відгукнулося до співпраці. Перший відгукнувся Союз Українок Америки в Ню Йорку. зараз по черзі зголосилася Марійська Дружина, яка існує при Гр. Католицькій Церкві св. Юрія в Ню Йорку, незадовго зголошується сестрицтво св. Ольги, яке є зорганізоване при УАПЦеркві при 21-й вул., міста Ню Йорку. Вже другого тижня зголошується до співпраці Український „Пласт" а окремо Курінь Юначок, одного вечора чотири „юначки" приносять одяг і просять присутню Реф. Сус. Опіки, щоб вона зазначила, що це від „Пласту", а властиво від Куріня Юначок.

Знову на Загальних Річних Зборах ОБУВояків, Відділ в Ню Йорку, ухвалено а пізніше оголошено в українській пресі, щоби бувші українські вояки жертвували одяг і взуття для залишенців в Европі, та приносили до ЗУАД Комітету при 7-й вул. на першому поверсі над Книгарнею „Сурма".

Український Золотий Хрест, 1-й Відділ в Ню Йорку, хоч ніс і несе допомогу нашим братам в Европі безпосередньо, рішив включитись в спільну акцію збірки одягу і взуття, яку веде ЗУАДК. Теж поодинокі українські громадяни приносять одяг і взуття. Які висліди з спільної праці? Лише за місяць жовтень 1952 наше українське громадянство зложило 3,500 фунтів одягу і взуття, а члени Суспільної Опіки те все запакували і переслали до Европи.

Управа ЗУАДК-у і члени Суспільної Опіки спільно рішаються продовжувати допомогу нашим братам, які, живучи в Европі та не знаючи свого завтрішнього дня чи ночі, бідують крайньо, не маючи де заробити на кусок хліба. Окремо обов'язані ми допомогти і тим хворим, які лежать по шпиталях. Вже сьогодня збираємо для дітей в Европі різдвяні дарунки та щиро віримо, що наше громадянство зложить свої пожертви як Різдвяний Дар для залишенців.

Домівка ЗУАДК-у 2-го Відділу в Ню Йорку міститься при 11 Іст, 7-ма вулиця, Н. Й. З. Н. Й. і відкрита щодня від год. 5-тої до 8-мої вечером, в суботу від 12-тої до 5-тої пополудні, а в неділю закрита.

За Управу 2-го Відділу ЗУАДК-у:
Григорій Яремчук, секр.

Трой, Н. Й.

Концерт у честь Пречистої Діви Марії.

Українська громада в Трої є найстарша в тій околиці. Давніше це була дуже велика громада, але люди кудись порозходилися й тепер тут наших людей уже менше.

Перед п'яти місяцями кількадесят людей основували в нас українську греко-католицьку парохію Покрови Пресвятої Богородиці. Винайміли галю та в ній урядили собі капличку. Здавалося спершу, що не вдержимось. Сьогодні, завдяки жертвенності парохіян і працьовитості їхього молодого душпастиря, о. Льва Тимкова, ця парохія стала дуже активним чинником. Доказам цього може послужити великий концерт, який ця греко-католицька парохія урядила в неділю, 19. жовтня.

Заінтересування тим концертом було велике, а це видно з того, що простору салю, де відбувся концерт, публика, серед якої було багато американців виповнила вщерть. Було кільканадцять священиків обох обрядів. А між ними посередині сидів єпископ Олбані, Ексцеленція Едмунд Ф. Ґіббонс, який мимо своїх 84 літ спеціяльно приїхав на концерт.

Програмою, яка складалася з десяти точок, проводив товстмайсер, наш відомий діяч, п. Йосиф В. Филяк.

Концерт розпочав мішаний хор під диригентурой проф. П. Міляновського величавим „Отче наш" Новокадського (барітонове сольо: Й. Мороз). Опісля він ще раз виступив співаючи Леонтовича „Через поле широкеє" та „Молитву" з опери Артемовського „Запорожець за Дунаєм". Пані Анна Гавдяк, що співала сольо, чарувала слухачів своїм милозвучним сопраном. Далі на концерті виступав дитячий хор парохіяльної школи в Коговз. Діти були мальовничо убрані й дуже гарно відспівали кілька пісень. Наступна Жмуд з чуттям відограла на фортепіяні „Аве Марія" Ваха, а маленька Леся Гаврилюк добре віддеклямувала короткий віршик. Музичне тріо симфонічної орхестри в Олбані відограли два твори, а дівочий квартет зі славного інституту св. Вінкентія в Олбані відспівав пісню про Фатіму. Концерт закінчено зворушаючим живим образом „Під Покровом Пречистої Діви Марії", після якого публика відспівала „О спомагай нас".

Успіх цього концерту є успіхом всієї української громади в Трой. Ми культурно себе зарепрезенували й здобули собі серед американців нових приятелів для українського народу.

I.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти. а просвіта — це сила!

Листування Редакції

Д. В., Лорейн, О. — Американський прапор, під час походу, має йти спереду, з щойно за ним можна нести інший національний прапор. Як прапори несуть побіч себе, то американський має бути несений праворуч. У залях, американський прапор стоїть праворуч на сцені, а іншої національности ліворуч. Це значить, що публіка, звернена до сцени, матиме перед собою американський прапор по лівій руці.

ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ФОНДУ
ЗА 1952 РІК ВПЛАТИЛИ:

Листа ч. 10. (По день 28. жовтня 1952). (Закінчення).

НЮ ЙОРК:
Амстердам: По $10: Ярослав Дулиш, Стефан Яремишин, Ігнатій Кволик, Олекса Новосад, Роман Прийма, Богдан Саврас, Евгенія Саврас; Іван Шевчик $5.
Асторія: Антін Климишин $10; Анна Бурдиґа $5.
Болдвинсвилл: Я. Вуцай$1.
Бінґгемптон: Іван Неньків $25.
Бронкс: По $10: Галина Мирошниченко, Стефанія Мирошниченко, Теодор Мирошниченко, Т. Партика, Петро Шатун.
Бруклин: Григорій Волічинський $25; по $10: Володимир Базилевський, Всеволод Форостина, Стефан Кулик, Богдан Титла, Спиридон Титла; М. Чепурківська $3; С. Лебедович $1.
Коговз: По $10: Юліян Вачинський, Иосиф Вілінський, Василь Франко, Василь Кушнір, Петро Лопух, Роман Мацюк старш., Роман Мацюк молодш., Дмитро Сахнюк, Василь Савків, Василь Семенович, Союз Українок Америки 34. відділ, Василь Сташко, Данило Зальопаний.
Флошинґ, Л. Ай. Анастазія Войтенко $10.
Гадзон: Павло Сиротюк $10.
Литтл Фоллс: Роберт Паступак $5.
Менчестер: Пані К. Дембрович $5.
Ню Йорк Сіті: Роман Хаджай $15; по $10: д-р Юрій Городиловський, Марія Гулаґроцька, Семен Кошак (1951 р.), Михайло Качунь, Михайло Побер, Олекса Пупшев, Евфрозина Силенко, Михайло Швейка, Л. В., Осип Вибачинський; Микола Собенко $5.
Оґденсбурґ: д-р Олег Волянський $25.
Рачестер: По $10: Андрій Харамбура, Теодор Фалат, М. Крижанівський, Василь Петришин, Василь Скрипник, Андрій Великохатко.
Спайонк, Л. Ай.: Юрій Копистянський $10.
Стетен Айленд: По $10: д-р Олекса Хомин, Ольга Скоцень, Володимир Скоцень.
Трой: Стефан Коновальчук $10.
Вудсайд: Анна Кривульська — збірка на похороні мужа $15.50.
Йонкерс: По $5: Варвара Цюрупа, Василь Жуковець.

НОРТ ДАКОТА:
Біч: Василь Мельник $10.
Білфилд: Никола Прокоп $10.
Дикинзон: Іван Ктитор $10.
Вілтон: Василь Савицький $10.

ОГАЙО:
Клівленд: Анатолій Кокодиняк $20; по $10: Ілля Вілас, Мирослав Васлядинський, Степан Деба, П. Дубинецький, Михайло Филяк, Василь Гнатів, Микола Кавка, Володимир Кавка, Микола Ковалисько, Ірина Круцько, Омар Малицький, Андрій Мартинців, Роман Міхняк, Андрій Партач, Семен Постолюк, Іван Стефанишин, Мирон Шиян, Ілярій Віжевський, Іван Вишинський, Василь Женчак, Михайло Ждан; Михайло Сениця $5.
Лорейн: Інж. Роман Купчинський $10.
Толідо: Михайло Чорний $10.
Воррен: По $10: Микола Чепак, Михайло Чорний, Стефан Ґуліч, Евстахій Кархут, Дмитро Макух, Мирон Жмуркевич.
Йонґстави: Стефан Мош $10.

ПЕНСИВЕНІЯ:
Бирд Ін Генд: Іван Дробітун $30 (за цілу родину).
Карнеґі: 481 Відділ УНСоюзу (Т-во ім. Ів. Франка) $25.
Істон: Петро Залиба $10.
Експерт: Франк Плечій $5.
Ленкастер: Дмитро Керничний $10.
Моррисвилл: Дмитро Чорний $10.
Нютон Сквер: Александер Шебякин $10.
Филаделфія: По $10: А. Батюта, Григорій Дацків, Іван Домбчевський, Василь Ходак, Михайло і Микола Максимюк, Богдан Макух, д-р Ілля Макух, Степан Макух, Омелян Ортинський, Тихон Тещук; Ф. Макогін $3; Е. Ничипор $2; О. Ракоча $1.
Піттсбурґ: По $10: Петро Локатир, Стефан Банат.
Шерисвилл: Пилип Ясновський $10.
Стоув: Микола Мич $10.
Титусвилл: Степан Юськевич $10.

РОВД АЙЛЕНД:
Вунсакет: По $10: Юрій Самборський, Ольга Самборська.

ВІРДЖІНІЯ:
Геррисонбурґ: д-р Роман Л. Яців $10.

ВАШИНҐТОН:
Олімпія: Петро й Євгенія Кащенко $10 (на 1953 р.).

ВЕСТ ВІРДЖІНІЯ:
Вилінґ: По $10: Стефан Грушкевич, Дмитро Канік, Василь Когут, Михайло Медвідь, о. І. Оришкевич, Гриць Саґан, Іван Шалева, Александер Ясінський; по $5: Петро Кабала, Іван Караш, Ольга Когут-Цибульська, П. Кудлак, Іван Палюх стар., Василь Серило, Данило Щербатий, Тимко Тихоневич; П. Пилипчук $3; по $2: Е. Барановська, І. Кабала молдш., Й. Кацаба, П. Когут, М. Когут-Зубик, І. Ковальчик стар., І. Ланґяк, В. Лисак, А. Палюх, А. Папа, В. Реваковський, Ю. Севний, І. Шелева; по $1: А. Влiщ, І. Грушкевич, І. Канік, І. Когут, В. Когут, В. Козак, І. Кудлак, М. Папа, О. Папа, І. Писарчик, А. Пуціло, М. Пуціло, І. Рафа, А. Салик, А. Совяк, А. Спанк, П. Вітенко.

ВИСКАНЗИН:
Прері Дю Шьєн: Антін Сава $5.

Ukrainian Congress Committe of America,
. O. Box 721, Church St. Annex
New York 7, N. Y.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників!

ТАРЗАН, ч. 2955. Плян атаки.

Як тільки напевно коріяни заснули, вони вилізли на частокіл... і розцінювали опаркалений терен внизу.

„Там тільки один вартівник, там ген поруч брами", шептав Люкаг. „Ми скочимо вниз до середини, і підемо туди, довкола в тіні муру до слонів".